

Társadalmi összefogással a peremkerületek fejlesztéséért

Meggyorsult ütemben épülnek a víz- és a villanyvezetékek
a külvárosok utcáiban

A minap egy rövid kis újsághíren akadt meg a szemem. A szűk tömörítések arról értesítettek, hogy Óbuda három utcájában — ahol eddig csöbörökben hordták a vizet a sarki artéziról — elkészült az új vízvezeték társadalmi munkában, a lakók összefogásával. A kis hírecske arról is árulkodott, hogy — bár az elmúlt esztendőben sokat tettünk a peremkerületek közművesítéséért — akad még olyan külterületi utca, ahol gyér a világítás, a csatornázás és a vízvezeték-hálózat is hiányos. *Eppen ezért üdvözölhetjük örömmel a társadalmi összefogást.*

De vajon tizenégy esztendő elég-e ahhoz, hogy száz vagy annál is több esztendő mulasztását pótolják?

Egy évszázad mulasztásait kell pótolni

Mert e kerületek egy része: *Pesterzsébet, Soroksár, Kispest, Kőbánya, Csepel, Óbuda tizenégy éve városrendészeti szempontból jóformán még falunak számított. A szűkre szabott parcellákon — amelyekre a városi munkás kiszorult családjaival — ismeretlen volt a vízvezeték és a csatornázás. A*

telekspekulánsokat — akik meggazdagodtak a silány, hatvan meg száz négyszögöltre szabdaltsoroksári, királyerdei dombokon — nemigen érdekelték a közművesítés.

Nézzük az akkori statisztikát. Kispesten — a Wekerletelepen kívül — egyáltalán nem volt csatornázás. Erzsébeten csak a Fő téren és a belőle ágazó főútvonalon volt víz. Csepelnek, a legnagyobb munkáskerületnek egyetlen kövezett útja volt (az sem volt egészen kifogástalan, mert annak idején az építésnél a csepeli előjáróság elpanamázt a fele pénzt). Soroksár egy részén nem volt villany, s a XIII. kerületben a hosszú Reiter Ferenc utcában csak a házak udvarán volt vízvezeték.

A felszabadulás után a nagyarányú ipari fejlődés kitágította a főváros határait. A peremkerületek bekapcsolódtak a normális vérkeringésbe. Új gyárak, lakótelepek, családi házacskák növekedtek a város szélén. Terjeszkedett, nőtt a város pereme. A közművesítés pedig minden erőfeszítés ellenére is, képtelen volt követni a nagyarányú fejlődést. Az új lakónegyedek már közművesítéssel épültek. De sok gondot okoz a régi, rossz tele-

pülesi politika következtében szétszórt apró házacskák csatorna-, víz-, villany- és úthálózata. A peremkerületi tanácsoknak az új feladatok mellett a régi mulasztással is meg kell birkóznuk.

Utól kell érni az új fejlődést is

Alig pár éve fejeződött be a peremkerületek villamosítása, máris újabb vezetékcsere lenne szükség. Sok a panasz — szinte valamennyi külső kerületből érkezik levél —, hogy csúcspont idején alig pislákolnak a lámpák, ugyanis a meglévő vezetékek már nehezen bírják az óriási megterhelést. Ez főleg a rádiók, televíziók és a háztartási gépek nagy számából keletkezik. Ma már alig van olyan ház, amelynek tetején ne bólogatna a rádió antennája és az »otthoni mozi« T-betűje.

Az Elektromos Művek hozzálatott a vezetékek fokozatos kicseréléséhez. De ez nem megy egyszerre, mind a tizenegy külső kerületben. A hároméves terv segítséget nyújt e tekintetben is a peremkerületeknek.

A peremkerületek egyes utcáinak a víz az »Achilles-sarka«. A mai statisztikák már javulást mutatnak. Erzsébeten és Soroksáron például az elmúlt évek alatt — pontosabban 1948-tól — mintegy 50 kilométer hosszúságban rakták le a vízvezetékcsöveket és az idén — még csak május van — s máris hét utcában — Zománc, Hunyadi, Szigligeti, Révai, Klapka, Valéria és a Kölcsey utcákban — készült el az új vízvezeték. És az év végéig még ugyanennyi készül el! Csepelen kilenc utca és 637 vízvezetékkel ellátott telek kerül átadásra. Lőrincen az egész városrészt átszeli Kossuth Lajos utcában és Kőbányán is sok helyen készül új vízvezeték.

Sokan vannak, akik tette és áldozatra készek

A munkát nagyban gátolja Budapest vízszegénysége. Nemrégiben született egy rendelet, amely kimondja, hogy a gyárak külön kötelesek gondoskodni az üzem vízszükségletéről. Ennek ellenére csak a Csepel Vas- és Fémművekben és néhány más nagyüzemben foglalkoztak és foglalkoznak e kérdés megoldásával. Pedig a külső kerületekben csak ez idézhetne elő jelentős javulást.

A tanácsok az utóbbi két esztendőben nagyméretű kommunális beruházásokkal foglalkoznak. Tény, hogy a megelőző évek költségvetéseiben is szerepeltek újjávitásra és csatornázásra vonatkozó tétel-ek — de a nagy beruházások, iskolák, rendezőintézetek — még többet igényeltek.

Az idei költségvetés mindennél többet ígér. Kispesten mintegy négy és félmillió forintot fordítanak út- és csatornahálózat építésére: egymillióval többet, mint tavaly.

Ha a múltéhoz hasonlítjuk a mai összképet, a fejlődés óriási. Új vízművek, transzformátorállomások, lakótelepek, sok száz kilométernyi új út jelzi a fejlődés útját a peremkerületekben. Ott áll egymás mellett az új és a régi.

Az összes társadalmi szervek összefogásával még jobban ki lehetne szélesíteni a társadalmi aktivisták hálózatát. Mert mindenütt akad jó néhány tette kész, a közösségért áldozni hajlandó lakos.

Gantner Ilona